

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben háshoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagybórad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-33.
 A szerkesztőség kéziratok vizs- Előfizetéseik és hirdetések
 szaadására nem vállalkozik. kiadóhivatalos inté-

Közelebb jutottunk-e a békéhez?

Néhány hónapja Hindenburg megmozdult és lecsapott. Aztán csapásai egymást érték és ezek a csapások megrendítették az ellenséges nyugatot. Csodálatos, hogy ezeknek a csapásoknak sulya alatt a békéről kezdtek beszélni Anglia államférfiai s Clémenceau, a vén tigris, megírta lapjában emlékeztető békenyilatkozatát: szóljanak a németek s meghallgatjuk. Hindenburg ütéseinek hatása alatt az ántánt megtanult a békéről beszélni s Anglia arra a gondolatra jutott, hogy az egész háboru idegen célokért folyik s egyedül Németország és Franciaország magánügye, akik Elsass-Lotharingiáért viaskodnak, ehhez pedig Angliának semmi köze.

Aztán megszűntek a csapások, az ántánt újra fellelegzett. Hindenburg hadai nem törnek előre Páris felé s a német hadsereg nem szorítja az angolt Calais felé, bele a tengerbe. Egyszerre elhallgattak a béke hírek is. Pedig most volna oka az ántántnak békéről beszélni. Hiszen Burián külügyminiszter már előbb kijelentette, hogy hadicéljaink nem változtak.

Aztán nyilatkozott Kühlmann is és kijelentette, hogy nem katonai sikerektől várja a békét, hanem a diplomáciai tárgyalásoktól. Most nyilatkozott Scheidemann is és kifejezést adott annak az óhajtsáknak, amit az egész világ érez: Legyen már vége! Be kell fejezni a háborút! Az egész birodalmi gyűlés néma csendben hallgatta ezeket a szavakat s mindenki átérezte, hogy ez a kiáltás a béke után az egész emberiségé.

És csodálatos! Ezeknek a békenyilatkozatoknak semmi visszhangja nem támad az ántánt részéről. Anglia úgy látszik elfeledte a csapást s már nem tartja sürgősnek a békekötést, Clémenceau pedig inkább kiüritetti Páris és készül arra, hogy Páris falainál fogadja a támadó német csapatokat még akkor is, ha ez az irtózatos harc Páris pusztulásával járna.

Kinek van hát igaza? Kühlmannak és Scheidemannak-e, akik azt hiszik, hogy a békét katonai sikerekkel nem lehet elérni, vagy a német közvéleménynek, mely azt hiszi, hogy a békét katonai sikerek nélkül elérni nem lehet. Németország sokat szenvedett a

háboru négy éve alatt, de kész az újabb áldozatokra is, hogy újra megmutassa erejét, mert belátja, hogy az ellenséget kényszeríteni kell a békére.

Nincs mire várni többé. Emberieség, a józan belátás, a diplomaták szónoklatai nem hozták közelebb a békét. Ezekre a békehangokra az egész nyugat dacos némasággal felel s e tekintetben az egység bámulatos minden pártban. Munkások és kapitalisták egyformán szükségesnek látják a harcot a végső győzelemig.

Németország megértette, hogy végre neki is magáévá kell tennie ezt a jelszót: harc a végső győzelemig! Harcot a békéről s Hindenburg legközelebbi támadásától sokkal többet vár, mint a diplomaták békebeszédeitől. Ha Hindenburg Páris falai alatt fog állani készen arra, hogy a „világ fővárosát” romhalmazzá tegye, akkor végre az ántánt is az emberi szolidaritás tudatára ébred.

A képviselőház ülése.

Abrahám Dezső Károlyi-párti képviselő napirend előtti felszólalásra kért engedélyt, de azt sem az elnök, sem utóbb a Ház nem adta meg neki, úgy hogy Abrahám felszólalásának tartalmát interpellációként jegyezte be. Az interpelláció a miniszterelnökhöz van intézve s címe: „Interpelláció a sajtószabadság, a parlamenti beszédek törvényellenes cenzurázása és közlésének megtiltása tárgyában.”

Szeitovszky Béla alelnök féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést. Mély megilletődéssel hozta a Ház tudomására, hogy a török birodalom uralkodója V. Mehemed szultán elhunyt. Annál a meleg viszonynál fogva, — ugymond — amely a magyar és török népet összefűzi, de főleg most a közösen vívott háboru negyedik esztendejének végén a legnagyobb részvétellel és gyásszal fogadja a magyar nemzet a török birodalmat ért csapás hírért. Adja Isten, hogy Törökország új uralkodójában erős tömaszt kapjon.

Indítványozza, hogy a Ház jegyzőkönyvében adjon kifejezést részvétének és erről táviratban értesítse a török képviselőházat.

Az indítványt elfogadták.

Az elnök jelenti, hogy Abrahám Dezső képviselő napirend előtt a kivételes hatalom és a cenzura kezelése ügyében felszólalni kíván. Az engedélyt azonban nem tartotta megadhatónak.

Felkiáltások a baloldalon: Miért?

Az elnök: A kérelmet a Ház elé terjesztem, méltóztassanak dönteni.

A jobboldal, élén Wekerlével és gróf Tisza Istvánnal, feláll, annak jeléül, hogy nem adja meg a felszólalási engedélyt. Szemben a baloldal ülve marad, de kisebb-szében van.

Fényes László: Törvénysértést sürgősen kell tárgyalni!

Az elnök: A többség nem adja meg az engedélyt.

Fényes László: Keresztülgázolnak minden!

Következett a napirend. Tárgyalásra került a

választói törvényjavaslat

első szakasza.

Gündisch Guidó (szász) azon a véleményen van, hogy a törvényjavaslat nem kerül ellentétbe azokkal a kijelentésekkel, amelyek a korona részéről elhangzottak. A jövő parlamentjében a nagy munkaadók érdekeivel szemben nem lesz a középosztálynak és főleg a kisbirtokosoknak olyan hathatós védelme, mint a mostani képviselőházban. A javaslatot elfogadja.

Balla Aladár a következő szónok: A demokratikus választójogban a haladásnak egyik legfontosabb tényezőjét látja, mert a jogtalanok felemelése az igazságnak, a finomabb emberi jogérzéknek az érvényesülését jelenti.

Kifejti, hogy a javaslat lényegében azt jelenti, hogy a jövőben csak hadimilliomosok juthatnak mandátumhoz. — Kifogásolja, hogy a tulajdal hazaárulóknak nevezi a baloldalt azért, mert a bebét nyiltan kívánja. A javaslatot nem fogadja el.

Utána gróf Bethlen István szólalt fel, aki azt fejtegette, hogy az a parlament, melyben Apponyi, Andrássy, Tisza és Wekerle ül, nem bír kisebb szociális érzékkel, mint egy olyan parlament, melyben a radikális választójog szélsőbb tulzásai jutnának kifejezésre. A magyar osztálynak két kötelessége van: az egyik, hogy reformokat teremtsen, melyek a nemzet sebeit begyógyítják, a másik kötelesség, hogy minden oly kísérlettel szembeálljon, mely a magyar történelmi osztályt a parlamentből ki akarja szorítani. Nemzeti szempontból a javaslatot jobbnak találja, mint az eredeti javaslatot.

Ezután felszólítja a Károlyi pártot, hogy nemzetiségi politikájáról nyiltabban beszéljen. Az irni-olvasni tudás mellett foglal állást, de mindenekelőtt Erdély részére nagyobb biztontságot követel. — A javaslatot elfogadja.

Pop Csicsó István: Sajnálja, hogy gróf Bethlen István középkori reakciós politikai elveit a gyakorlati életben is érvényesíteni akarja. A jogkiterjesztést a királyi akarat határozta el, akik utjába állanak, illojálisan viselkednek, a javaslatot nem fogadja el.

Jánossy Zoltán: Egyik javaslatot sem fogadja el, hanem határozati javaslatot nyújt be: Hívja fel a Ház a kormányt, hogy az összes nagykoru állampolgároknak, férfiaknak és nőknek cselekvő és szenvedő választójogának tekintetbevételével új javaslatot készítsen és terjesszen be.

Az elnök ekkor a vita folytatását délutánra halasztotta.

A délután 4 órakor folytatott ülésen Jánossy Zoltán megokolja határozati javaslatát. Kijelenti, hogy a cenzuson épülő választójognak nem barátja. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a benyújtott javaslatot nem lehet általánosságon felépülő javaslatnak tekinteni. A javaslatot nem fogadja el.

Gróf Batthányi Tivadar személyes kérdésben való felszólalása után elnök az ülést bezárja.

Legközelebbi ülés kedden lesz.

Érdekes városi ügyek a közgyűlésen.

Az állandó választmány ülése.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a jövő csütörtökön, július 11-én tartja közgyűlését. A városi tanács mint állandó választmány tegnap tartott ülésén tárgyalta és készítette elő a közgyűlés elé kerülő ügyeket.

A polgármester havi jelentésében megemlékezik Mezey Gyula rendőrkapitány lemondásáról s javasolja, hogy a lemondást vegye tudomásul a törvényhatóság s az állásra a pályázat meghirdetését rendelje el.

A nők választójoga.

Egyik törvényhatóság pártolás végett megküldötte a nők választójogának megadása tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratot.

Lukács Ödön javasolta, hogy Nagyvárad város feliratában elvileg pártolja a nők választójogának biztosítását, még pedig az értelmiségi és vagyoni cenzus feltételének a megszüntetése alapján.

A tanács tagjai helyesléssel fogadták a főjegyző javaslatát s annak megfelelő javaslatot terjesztenek a közgyűlés elé.

A város kiskatonái.

A nagyváradi honvéd hadapródiskolában a szeptemberben kezdődő tanévre két alapítványi hely üresedett meg. A két helyre három pályázó jelentkezett, akiket mind jelölték és pedig első sorban Petry Béla és Kovács Béla hadiárvékat, másodsorban András Istvánt.

A rendőrkapitányi állások átszervezése.

Nagyvárad város rendőrkapitányai kérétek, hogy őket a IX. fizetési osztályból a VIII. osztályba helyezték át s részükre külön ruhaátalányt és személyi pótlékot állapítsanak meg.

A magasabb fizetést 1914 január 1-től visszamenőleg megkapják. — A rendőrfogalmazók szintén kérik, hogy a X. fizetési osztályból a IX. fizetési osztályba soroztassanak.

A jogügyi bizottság a kérelem teljesítését akként javasolja, hogy a 4 rendőrkapitány a VIII. fizetési osztályba helyeztessék át, mint I. oszt. rendőrkapitány, egynek pedig (Jánossy Gyulának) mint főkapitány helyettesnek 700 korona személyi pótlék adassék. A magasabb járandóság azonban csak 1918. január 1-től adassék. Az ötödik rendőrkapitányi állás hagyassék meg a IX. fiz. osztályban.

Hosszu vita keletkezett ebben a kérdésben.

Lukács Ödön elfogadja a javaslatot, de az illetményt csak 1918. január 1-től adják meg.

Szűcs Géza főszámvevő rámutat, hogy a rendőrség államosítása esetén a város köteles lesz az eddigi fizetéseket az államnak megtéríteni.

Juricskay Barna mind az öt rendőrkapitányi állást a VIII. fizetési osztályba sorozná, s Jánossynak 1000 Korona személyi pótlékot adna. Az egész dolog mintegy 15—16 ezer korona több kiadást okozna. Fedezet van a szeszüzemből átadott 30.000 koronából. A többletet 1914-től adják meg.

Rimler Károly attól tart, hogy azok a tisztviselők is előállanak hasonló kérésekkel, akik már kérték a magasabb fizetési osztályba helyezést, de elutasították. 1914-től a különbözet megadására nincs jogcím.

Dr. Thury László a jogügyi bizottság javaslatának változatlan elfogadását ajánlja.

Végül a tanács többsége arra az álláspontra helyezkedett, hogy mind az öt rendőrkapitányi állás a VIII. fizetési osztályba helyeztessék s a különbözet 1914-től adassék meg.

A fogalmazók magasabb osztályba helyezésének kérdésénél az merült fel, hogy jelenleg nincs külön rendőrfogalmazó s ha a kérelmezőket magasabb fizetési osztályba helyezik, a város összes fogalmazói joggal kérhetik ugyanezt. Az átszervezést nem javasolja a tanács a közgyűlésnek.

A Kenyér-gyár ügye.

A tervbe vett hatósági kenyérgyár létesítésének a kérdésével már foglalkoztunk. Öt évre az Emilia-malom r. t. létesítendő a kenyérgyárat, amely a város által átadott lisztet dolgozná fel s öt év múlva hatósági kezelésbe menne át a kenyérgyát.

Lukács Ödön részletesen ismertette az egész tervezetet, mivel azonban két kérdést még tisztázni kell, erre nézve tárgyalnak s csak az esetben kerül az ügy a csütörtöki közgyűlés elé, ha e két kérdésre megegyezés jön létre.

*

Tóth Gyula nyug. vízvezetéki főgépész részére évi 280 K kegydíj megszavazását javasolja a közgyűlésnek a tanács.

Mándoky Gizella részére, aki a zeneakadémia és az operai tanfolyamon a harmadik évet kitűnően végezte, tanulmányai folytatására egy évre az eddigi 1000 K ösztöndíj helyett 1500 K megszavazását javasolja a tanács.

A rendőrlégénység és a detektívek részére cipőbeszerzés címén fejenként 90 K jutalom megadását javasolják a közgyűlésnek.

86000 K nyomtatványra.

A városi közlekedési ügyosztálynak az új üzemi évben szükséges élelmiszerjegyekre pályázatot hirdettek. A három pályázó közül

a legolcsóbb a Sonnenfeld cég ajánlata 86000 koronával. A tanács a legolcsóbb ajánlat elfogadását javasolja.

Még néhány apróbb tárgy kerül a csütörtöki közgyűlés elé.

Mihály nagyherceget nem kiáltották ki cárrá.

Stockholmból táviratozzák:

A moszkvai jelentések most már tisztább képet nyújtanak Mihály nagyherceg szökéséről és annak következményeiről.

A nagyherceg feleségét, Brasszov grófnőt, Gacsinában letartóztatták, mert azzal gyanúsítják, hogy segédkezet nyújtott a szökéshez. A grófnőt barátai idejében figyelmeztették a ráváró veszedelemre s szintén meg akarták szöktetni, de ő bevárta sorsát. Brassov grófnő tudvalevőleg morganatikus házasságban élt a nagyherceggel, egyébként pedig Cserekevszki ismert moszkvai ügyvéd leánya s régebben a moszkvai opera egy zenészenek volt a felesége.

A grófnő nemrégiben, mikor a nagyherceg permi számkivettségben megbetegedett, a moszkvai szovjettől engedélyt szerzett rá, hogy ura után utazhassék. Meg is érkezett Permbe, ott azonban nem engedték meg, hogy érintkezék a nagyherceggel s csak egy rövid pár perces találkozást engedélyeztek a házaselekeknek. A vád szerint ezalatt a pár perc alatt beszéltek meg a szökés terveit, amely június 15-én kalandos körülmények között meg is történt.

Ezen a napon ugyanis a nagyherceg lakóházát egy csapat vörösgárdista vette körül, melynek parancsnoka a nagyherceget őrző félszázad tisztjének az igazságügyi népbiztos pecsétes levelét mutatta fel, amely megparancsolta, hogy a nagyherceget a levél előmutatójának adják át. A vörös gardisták azonban a nagyherceg átöltözött barátai voltak, a levél pedig sikerült hamisítvány. Ez azonban csak a következő napon derült ki, amikor a nagyherceg már biztonságban volt valahol. A bolsevikiek aztán tüvé tették egész Permet és környékét, tömeges házkutatásokat tartottak, de eredménytelenül.

Nem érdektelen, hogy a szöktetés a Trocki híressé vált szökésének mintájára történt. Trocki ugyanis 1901-ben pontosan ilyen módon szökött meg a kamencsiek fogságából Trepov akkori rendőrminiszter hamisított levelének segítségével.

A bolsevikiek most attól félnek, hogy Mihály nagyherceg erős támasza lesz az ellenforradalomnak s ha cárrá való kikiáltásáról szóló hírek nem is bizonyultak eddig valóknak, bizonyos, hogy hívei napról-napra szaporodnak.

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpaddal vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtökéletesebben műtermemben készülnek.

BERDACH JENŐ ÁLL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

Hertling és Burián békebeszédei a versaillesi haditanácsban.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Versaillesben újból összeül a legfőbb haditanács, amelyen Olaszországot Orlandó és Sonnino fogják képviselni. A haditanácsban behatóan fogják tárgyalni azokat a beszédeket, amelyeket Hertling német birodalmi kancellár és gróf Burián osztrák-magyar külügyminiszter a béke ügyében legutóbb tettek.

80.000 gyermek spanyol betegségben.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Németországban a spanyolbetegség néven ismeretes járvány egyre nagyobb méreteket ölt. Eddig több mint 80.000 gyermek betegedett meg a járványban, a betegségben szenvedő felnőtt embereknek száma körülbelül szintén ennyi. A járvány általában enyhe lefolyású, haláleset még nem fordult elő.

Párist pár nap alatt kiüritik.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Temps aggodalommal és fentartással azt a hírt közli, hogy Párist már néhány nap múlva kiüritik és a polgári lakosságot rövidesen teljesen elszállítják. A lap követeli, hogy ha a kiüritést valóban elrendelik, gondoskodjanak elegendő vonatról és szállító eszközről, hogy a lakosság nyugodtan és rendben hagyhassa el a várost. A berni lapok már azt jelentik, hogy eddig egy millió ember utazott el Párisból.

Alfonz király párisi időzése a békével nincs összefüggésben.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A bajor kormányhoz közel álló félhivatalos lap nyilván a kormánytól inspirált cikkében azt írja, hogy Alfonz spanyol királynak Párisban időzése a béke ügyével semmi kapcsolatban nincs. Ezidő szerint még alapos remény sincs arra, hogy az oly nagyon óhajtott békemegbeszéléseknek már itt volna az ideje.

Meghalt a szultán — éljen a szultán!

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: V. Mehmed szultán temetése nagy pompával ma ment végbe. Ugyancsak ma történt meg VI. Mehmed szultán ünnepélyes trónralépése. Az új szultán 1861 január 12-én született Konstantinápolyban, most tehát 57 éves. Idáig hadosztálytábornok volt a török hadseregben. Teljes címe ez: „Nagyszultán, az ozmánok császára, kalifa, Ozmán törzséből a 37-ik uralkodó, a hívők feje, Mekka, Medina, Kuds

(Jeruzsálem) városok szolgája és ura, ura a földeknek és a tengereknek, az ozmán birodalom és a tőle függő tartományok és városok padisahja.“ Az új szultánnak három gyermeke van: Olive hercegnő, született 1892 szeptember 12-én, 1916 augusztus 10. óta felesége Damad Ismail Hakki bej vezérkari kapitánynak, Saliha hercegnő, született 1894 április 1-én és Ertogrul herceg, született 1912 október 5-én.

Wilson a hadicélokról.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelenti a Reuter ügynökség: Wilson elnök Washington sirja előtt beszédet mondott, amelyben a következőket jelentette ki:

— A most folyó nagy küzdelemben az egyik oldalon a világnak idegen németek alatt szenvedő népei állanak, velük szemben pedig a másik oldalon az ellenséges kormányok elszigetelt csoportja, kik önző

becsvágyuk kielégítésére töreksznek. A döntésnek véglegesnek kell lennie s mielőtt békét kötünk, bizonyos célokat kell elérnünk. E célok közé tartozik: minden, a világbékét zavaró önkényes hatalom megsemmisítése, az összes kérdéseknek a népek szabad akarata alapján való megoldás és olyan békeszervezet megteremtése, mely biztosítja a jog uralmát.

Az antant bizalma Amerikában.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Pichon külügyminiszter Amerika szabadságünnepén elmondott egyik beszédében kijelentette, hogy amerika közreműködése biztosítja részükre a győzelmet. A jövőben még át kell élni a szomorúság és gyász óráit, de a végleges győzelem nem fog elmaradni.

A Piave torkolatánál harcban vetett erők egyensúlyban vannak.

Budapest, július 5. A miniszterelnök tégli sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Piave torkolatánál lévő szakaszon a harcok tegnap sem szakadtak félbe. A mindkét oldalról harcban vetett erők egyensúlyban vannak. A déli szárnyunk ellen intézett erős olasz támadásokat ellenlökéssel egyenlítettük ki, Chiesa Nuovánál a kipróbált felső sziléziai gyalogezred gyors beavatkozással kiverte az állásainkba behatolt olaszokat.

A Piave és a Brenta között folytatja az ellenség kísérleteit arra, hogy visszahódítsa tőlünk a június 15-én elért állásainkat. A fő lökése tegnap a Monte Solarolo területe ellen irányult. Az árckainkra előrevetett támadás elkeseredett közelharcra vezetett, amelyben az ellenség legnagyobb részét leterítettük, a többit pedig megfutamítottuk. A gráci első és a krakkói 55. tüzérdandár utageinek kiváló támadásával ismét különös módon kiűntették magukat a már három hét óta majdnem folyton harcban levő II—120. zászlóaljbeli századok és a 4. számú bosnyák-hercegovinai gyalogezred. Az ellenség veszteségei rendkívül súlyosak.

Hét község fensikján és a tiroli arcvonalon élénk tűzérési tevékenység.

A vezérkar főnöke.

Erős ellenséges gyalogsági támadások a Somme két oldalán.

Berlin, július 5. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportjai Yperntől keletre az ellenségnek erős előre töréseit visszautasítottuk. Tegnap reggel a Somme mindkét oldalán erős angol tüzelés után ellenséges gyalogsági támadások következtek be, melyek a folyónak északi partján vonalaink előtt véresen összeomlottak. Az ellenség a Sommetől délre behatolt Hamel faluba és a hameli erdőbe. A Kameltől északra emelkedő magaslaton a támadást ellenlökéssel megghusítottuk. Villers Beton-neuxtól keletre az ellenséget kiindulási állásába vetettük vissza. Este a harci tevékenység majdnem a hadcsoport egész arcvonalán feléledt és az éjszaka folyamán is különösen a tegnapi harci szakaszokon fokozott maradt.

A német trónörökös hadcsoportja. — Fokozott harci tevékenység az Avre nyugati partján és az Aisne mindkét oldalán.

Menkhoff hadnagy 37 és Tuy hadnagy 27-ik légi győzelmét aratta.

Ludendorff, első lőszállásmester.

Berlinben ratifikálták az orosz békét

Bécs, július 5. Berlinből jelentik, hogy ott a tegnapi nap folyamán ratifikálták a központi hatalmak az Oroszország képviselői által aláírt békeszerződést.

A polgármester budapesti utjáról.

Beváltja ígéretét a miniszter.

Rimler Károly polgármester az utóbbi napokat a fővárosban töltötte, ahol fontos városi kérdésekben járt el.

A városi tisztikar egészére nagyon fontos és a mai nyomoruságos helyzetben égető kérdés a törvényhatóság által a tisztviselők és alkalmazottak részére megszavazott 35 százalékos városi fizetési pótlék.

Ezen összeget már előzetesen mint háborus drágasági pótlékot megszavazta a törvényhatóság, de azt ilyen alakban, a város anyagi viszonyaira tekintettel nem hagyta jóvá a belügyminiszter.

Malatinszky Lajos főispán azonban ígéretet kapott a miniszteriumban, hogy ha a 35 százalékos mint fizetési pótlékot megszavazza a törvényhatóság, az ez irányu határozat megnyeri a jóváhagyást. A törvényhatóság ennek a feltételeknek eleget tett.

Rimler Károly polgármester budapesti utjának az ígért jóváhagyás kieszközlése volt egyik célja. Az államtitkár és a szakreferens akik ezzel a kérdéssel foglalkoznak, azonban ez időszert szabadságon vannak, de a miniszteriumban biztosították a polgárnagyot, hogy a miniszter bizonyosan be is váltja ígéretét.

Ezt azonban jaj de bajos bevárni szegény tisztviselőknek. És melyik tisztviselő nem szegény ma a városnál?

A polgármester eljárta továbbá a belügyminiszteriumban a város 1918. évi költségvetése tárgyában. A költségvetést a miniszter jóváhagyta, minden pótdómelemeléssel, mert mást ugysem tehetett, hiszen éppen a miniszter utasította a várost, hogy a hiányt, ami pedig van szépen, pótdómelemeléssel hozza egyenlegbe.

Eljárta még a polgárnagy a háboru folytán egyelőre elmaradt nagyváradi vasuti üzletvezetőség helyiségének bérlete tárgyában. Tudvalevőleg a három Rákóczi-uti bérházat évi 36000 koronáért bérelte ki a város, amelyből az államvasutak évi 20000 koronát, Nagyvárad városa pedig évi 16000 koronát vállalt magára.

Mivel az üzletvezetőség felállítása abba maradt a háboru utánig, a város most évi 22000 K bérért lakásoknak adta ki a helyiségeket.

A polgármester úgy óhajtotta megoldani a kérdést, hogy az állammal közösen osszák meg a befolyó jövedelmet s közösen viseljék a 36000 K bér fizetését.

Az államvasutak elnöksége azonban nem ment bele a kérdés ilyen megoldásába, hanem csak azt fogadta el, hogy szedje a város a jövedelmet s fizesse az összes bért.

Igy a város fizet évenként 36000 koronát s bevesz 22000 koronát. Tehát ráfizet évenként 14000 koronát, míg a vasuti üzletvezetőséget felállítják.

Üzletnek ez nem éppen a legjobb, de a város nem is akart ebből az egész dologból üzletet csinálni. Ha ezt akarta volna, akkor, a tapasztalatok szerint, még többet fizetne rá.

Meddig terjed a férj levélcenzurája?

Jogászoknak érdekes bűnügyi esetben fog itélni a királyi törvényszéknek Palánkay Károly tanácselnök vezetésével ítélkező tanácsa július 12 én, amikor is a bizonyítási eljárást befejezik. Tegnap azonban már eléggé világosan bontakozott ki a kérdés, amely a következő:

Ruffy Paula Ficzek Emil drné feljelentést tett a királyi járásbírószágon Flatschler Lajos ápoló ellen levéltitok megsértésének vétsége miatt. Ugyanis tavaly november 5 én délután 5 órakor Ficzek Emilné neki egy lezárt borítéku levelet adott át azzal, hogy vigye a postára. A levél Kuttner Elemér báró nevére szólt. Negyednapra Ruffy Paula levelet kapott férjétől, Ficzek Emil drtól, aki a nagyváradi elmeorvóházban van, amelyben Ficzek értesítette, hogy a Kuttner bárónak címzett levél nála van, ugyancsak özvegy Ficzek Lajosné is küldött neki levelet, hogy a levél másolata birtokába jutott s azt letétbe helyezte. A vád megjegyzi, hogy Ruffy Paula anyósával, özvegy Ficzek Lajosnéval haragba van.

Flatschler Lajos vádlott tagadta bűnösségét. Inas Ruffy Paula sógoránál, Raidner Károlynál. Ficzek Emil dr őt megbizta, hogy felesége magánéletét, miután őt elmeorvóintézetbe vitték, állandóan figyelje meg s őt keresse fel. Ficzek gyakran küldött vele üzenetet és levelet a feleségéhez. A jelzett napon Ruffy Paula 2 ajánlott és 3 közönséges levelet adott át neki, az ajánlottakat feladta, a többit zsebében felejtette. Mikor aztán felkereste Ficzeket a tébolydában, ez meglátta zsebében a hosszú borítéku levelet s kikapta azzal, hogy nem adja vissza. Ő erről nem mert szólni Ruffy Paulának, mert féltette a kenyerét, de nem volt szándékában a levelet átadni Ficzeknek. Tóth Ferenc dr ügyvédet is kihallgatták, ő meglátogatta Ficzeket, aki vallotta, hogy amint meglátta felesége írását a levélen, jogosított volt azt felbontani.

A járásbírószág az inast a bptts 326 szakasz 2. pontja alapján felmentette, mert a levelet nem adta át Ficzeknek, hanem ez erőszakkal vette el. Az ügy a törvényszék fellebbviteli tanácsa elé került.

Fried János dr, Ruffy Paula képviselője kijelenli, hogy a vádlott védekezése szemerszedett valótlan, az az egy igaz, hogy Ficzek Emil dr családja részéről azt a csunya szerepet vállalta, hogy ügyel Ficzeknére. — Kéri Ficzek Emil dr kihallgatását, mert Ruffy Paula leveleit mindig kivitte Ficzekhez s ott cenzurálták. Az inas tettestárs elítélését kéri.

Tóth Ferenc dr védő vitatja, hogy a férj helyesen tagadta meg a levél visszaadását, mert felismerte azon felesége kezeírását s jogosítva volt azt felhasználni. Ha vádlott bűnös lenne, az ajánlott leveleket is, amelyek fontosak lehettek, odajátszotta volna a férjnek.

Fried János dr: Csak az a férj bonthatja fel felesége levelét, aki azzal életközösségben él, de nem az, aki bontó akadály miatt válóperben áll feleségével.

Tóth Ferenc dr: A válóper eldőlt s a házasság ma is érvényes.

A bíróság kihallgatja a vádlottat. Fla-

tischler Lajos ápoló, nem végzett iskolát, elmondja az esetet.

Elnök: Maga hazudik. A rendőrségen azt vallotta, hogy meg akarta mutatni a levelet Ficzeknek, hogy felírja a felesége udvarlójának neveit. A detektíveknek is ezt mondta.

Vádlott: Nem mondtam.

A bíróság kihallgatja Ruffy Paulát, ak különválva él Ficzek Emil drtól. A leveleket átadta az inasnak, aki visszajött, de nem szólt semmit. Négy nap mulva Ficzek irt neki levelet, hogy az inas becsületesége folytán jutott birtokába a levélnek, mert az inas Ficzek Emil megbizottja volt.

Fried János dr: Mi volt a levélben?

Elnök: Nem köteles erre felelni, privát levél tartalmára nem köteles felvilágosítást adni.

Tanu: Ficzek Emil azt is irta, hogy hét levél van birtokában a cselédség utján. Én leveleit összetéptem, nem érintkeztem vele. A leveleket a válóperben akarja felhasználni.

Vádlott: Postás voltam köztük.

Ruffy Paula leteszi az esküt.

Fried János dr kéri Dienes István detektívfelügyelő és Ehrlich Imre rkapitány kihallgatását.

Tóth Ferenc dr kéri Ficzek Emil dr kihallgatását.

Fried János dr: Ellenzi ezt, mert vagy beszámíthatatlan Ficzek s akkor vallomása figyelembe nem vehető, vagy beszámítható s akkor maga ellen nem köteles vallani.

A bíróság Dienes István és Ehrlich Imre kihallgatását elrendeli s a tárgyalást július 12-ének délelőtti 10 órájára halasztja. A tárgyaláson jegyző volt Mezey Ákos dr.

Allamosítják a nemzetiségi iskolákat.

Még Jankovich Béla kultuszminisztersége alatt megkezdődtek a vallás és közoktatásügyi miniszteriumban a nemzetiségi iskolák államosításának és a kulturzónák kiépítésének munkálatai.

Apponyi Albert gróf Jankovich utóda folytatta ezt a munkát. A román főpapok és püspökök az első perctől fogva igen erős akcióit indítottak az iskolák államosítása tervezetének megvalósulása ellen. Mikor Apponyi lett a kultuszminiszter, arra kérték, hogy halassa a kérdés megoldását a háboru utánra.

Bár a főpapok mindent elkövettek, hogy Apponyit leszereljék, ő hajthatatlan maradt. Elhatározott szándéka volt, ezt a kérdést legrövidebb idő alatt megoldani. Időközben azonban Apponyi kivált a kabinetből és utódja Zichy János grófra várt a megkezdett munka befejezése.

A román főpapok és püspökök körében Apponyi távozása új reménységet öntött. Biztak abban, hogy Zichynél sikerül majd intervenciójukat keresztülvinni. Sietve jelentkeztek az új kultuszminiszter előtt és őt is kérték a nemzetiségi iskolák államosításának elhalasztására, a háborura való tekintettel. Zichy azonban nem kis csalódására a román főpapoknak kijelentette, hogy ő is feltétlenül ragaszkodik a tervezet megvalósítá-

sához, mert éppen a mostani háborus időt tartja legalkalmasabbnak erre.

Beavatott forrásból arról értesülünk, hogy a kulturzóna kiépítésének munkája nagy apparátussal folyik. A legrövidebb időn belül minden valószínűség szerint el is készül.

Zichy János gróf kultuszminiszter feltlenül ragaszkodik a nemzetiségi iskolák államosításához és a nemzetiségi vidékeket határoló kulturzónák felállításához.

A Vörös-Keveszt Egylet nagy „arató” ünnepe.

A nagyszerűnek ígérkező ünnepély a megvalósulás felé közeledik. Lombokkal, virágokkal ékeskednek immár az árusító sátrak.

A gyümölcsök magas gulái a pezsgők mozsárszerű durrogásai a monstre cigányzenekara, az önkéntes dalárda, a honvédeknekar mind-mind csak azért lesz itt, hogy a közönség szórakozását és ezzel a jótékony cél érdekeit szolgálja.

A harctérről forró üdvözlőket küldik a 4-es honvédeknek dicsőségesen küzdő bajtársaik 5000 margaréta virág képében. Vidám ötletek, néhány szóban összefoglalt szatírák, jelmondatok vannak a margaréták szárára illesztve, mintegy jelölve annak, hogy a honvéd család ott a tettek mezején is vig életet él.

Egy kedves jóakarója minden jótékony ságnak névtelenül ezer képes levelezőlapot küldött eladásra az ünnepre. Lesz tehát világ posta és szépségverseny, melynek szavazólapjait már most keresik. A villamosvasut igazgatósága, hogy a közönség kényelmét szolgálja vasárnap a Rhédey-kert felé kettős kocsit járát és az utolsó kocsit jóval 10 óra után indul, azonban akkor kezdődik a nagyszerű tűzijáték.

Kéri a rendezőség a közönséget, a szőlő és kertbirtokosokat, hogy virágot és gyümölcsöt adni sziveskedjenek a jótékony célra, mely adományokat, akár vasárnap reggel a helyszínén megjelenő katonai kiküldöttnek átadni, akár vasárnap délelőtt a Rhédey kertbe kiktüdeni sziveskedjenek.

Az árusító sátraknál a hölgyek beosztása a következő:

Pezsgős sátor.

Rimler Károlyné, Nadányi Károlyné, Kószeghy Józsefné, Thury Lászlóné, Balogh Mihályné és huga, Geleta Alice, Sontag Gusztávné, Bangha Aurélné, Szunyogh Pálné, Hiemesch Frigyesné, Czeilik nővérek, Obrincsák Istvánné, Polyák Bella, Meskó Boldi zsárné, Popper Ákosné és leánya, Horváth Arpádné, dr. Kotzóné.

Cukrázda.

Nagy Ödönné, Sztaniszlavszky Adolfné, Varró Domokosné, Reisman Mórné, Lukács Ödönné, Fabricius Dezsőné, Csécsy Nagy Imréné, Adorján Ágostonné, Kunn Frigyesné, Buzáth Erzsébet, özv. Brányiné, Istvánffy Béláné, Frankó Endréné.

Hideg lelvágott.

Szentlélek Kálmáné, Butyka Lajosné, Frankó Józsefné, Lázár Mártonné, Schütz Albertné, Rezső Mórné, Szabó Gézáné, Polyák Leontin, Hoványi Erzsike, Feledy Annus, Várnay Ica, Moskovics Böske, Schönberger nővérek, Rajnaga Ambrusné.

Virágsátor.

Seregély Dezsőné és leánya, Mihelyi Lajosné, Darvas Imréné és leánya, Spitzer Mártonné, Havas Rózsi, Gerő Duci, Éderman Hedvig, Barta Ninus.

Sör- és borsátor.

Székely Ákosné és hugai, Kovács Dánielné, Schubert Józsefné, Scharf Károlyné, dr. Rácz Ödönné, dr. Halász Andorné, Benedek Miksáné, Vermes Jenőné.

Ujságsátor.

Pásztor Ferencné, Blau Rózsi, Kaufmann Bella és Ilus, Weisz Magda, Klein Margit.

Konfettisátor.

Lukács Kálmáné, Mocsáry Ödönné, Bodó Ferencné, Juricskay Béléné, Czechelmayer Károlyné, Hoffmeister Nándorné, Steierwald Ferencné, Németi Albertné, dr. Kertész Ferencné, dr. Csongrády Atilláné, dr. Fehér Mártonné.

Tombolejegyárúsítás.

Keztyüs Jánosné, Bihari Lajosné, Jesszenszky Zsigmondné, Pelhrimevszky Aladárné, Bleyer Andorné, dr. Weisz Mártonné, Sztenykányi Gyuláné, dr. Hoffmann Mihályné, Bleyer Ignácné.

Traliksátor.

Eleméry Ferencné, Kiss Vali.

Megkezdődött a fürdőzés.

Malatinszky Lajosné Balatonfüreden.

Máskor, a béke idején s a háboru elején, amint lezajlott a Körösön a zöld áradás, már június nyolcadika után népes lett a víz partja s megindultak a népek a különböző fürdőhelyek felé. Itt, Nagyváradon az uszodán kívül sok helyen keresték az emberek a homokos partot s a hűs vizet: a Hadady-telepen, a Spitz-telepen, Miskolczy Barnabás szőlője alatt, ahol uszoda is áll, a váradszőlősi plébánia szőlője mellett, a Fröhlich szőlőn túl a vízműtelepen, ahol a duzzasztó gát fölött széles víztükör csillog s alatta vizzuhatag mormolása jelzi a haragvó Körös elégedetlenségét. Itt van a legkitűnőbb strand, a víz tiszta és változatos mélységű, napfény bőven s a levegő tele virágillattal.

Az idén már májusban volt pár jó nap, júniusban kevesebb s most fázunk és felöltöben járunk esténkint. Fürödni csak vállalkozó szellemű emberek merészkednek, fenyeget a nyári influenza. A közönség is lassabban indul a fürdőhelyekre, csak az új gyorsvonalat mozdította ki az óvatosan várakozókat s az új gyors első vonatai majdnem fürdőre menőkkel teltek meg, akik a Tátrába igyekeztek: Tátrafüred, Széplak, Lomnic és Koritnica a céljuk.

Erdélybe tisztán csak Vizaknára és Szovátára váltottak jegyet a nagyváradiak, jórészt hivatalnokok és kereskedők. Biharfüreden Karácsonyi János dr. c. püspök, Haltemberger Vilmos gyáros s néhány bihari ur tartózkodik, Réven tele van a szálló. A tisztviselők az idén erős kontingenst számítanak, nagyobbhat mint az előző években, és pedig azért mert olcsóbban utaznak, mint a közönség (félharmadosztályu jeggyel II. osztályon) A Balatont is sokan keresik fel: Balatonföldvár, Boglár, Berény, Keszthely, Almádi a céljuk. Rohitsnek és Lipiknek is akad vendége, a csehfürdőbe, Karlsbad, Marienbád

felé is utaznak nagyváradiak, de jellemző, hogy Abbáziába, Cirkvenicába eddig nem váltott senki jegyet a menetjegyirodában.

Malatinszky Lajos főispán felesége és leánya tegnap utaztak el Balatonfüredre, ahol a nyarat töltik. A főispán Budapestig elkísérte családját, ahonnan holnap érkezik vissza.

Az első repülőposta megérkezett Budapestre.

Teguap reggel 6 óra 45 perckor a mátyásföldi repülőtérről érkezett a 2748. számú repülőgép és magával hozta az első bécsi repülőpostát.

A készüléket, mely hajnali 4 óra 50 perckor indult Aspernből, Vargha Emil honvédfőhadnagy vezette, ugyanaz, aki tegnap mint megfigyelő utazott az első járattal Bécsbe. Kivüle még a repülőcsapat egy szakaszvezetője ült a gépben. — Az ut 1 óra 55 percig tartott és közben semmi sem zavarta a repülést.

A repülőgép egy postaszákat hozott magával, melyben 268 levél volt, ezek közül 29 magyar vidéki városokba volt címezve. A postaautomobil nyolc órakor érkezett be a Mátyásföldről a főpostára, de a levelek kézbesítését csak féltizenegy órakor kezdték meg a távirathivatali kihordói, mert az osztrák posta nem csatolt a küldeményhez előírást átadó jegyzéket és ezt itt utólag kellett itt Budapestben megcsinálni.

A kézbesítés e miatt késett és ez volt az oka annak, hogy ma kivételesen négy óra hosszat utazott Mátyásföldről a címzettig az a levél, mely Asperntől Mátyásföldre két óra alatt ért el. Demény postafőigazgató még ma délelőtt eljárt, hogy ezentul a bécsiek előírásosan tegyék repülőgépre a postájukat és remélhetőleg holnaptól kezdve jóval kevesebb idő alatt jut a levél a főpostáról a címzett lakására, mint Bécsből Budapestre.

Mától kezdve minden nap délután fél 4 óráig vesznek fel a főpostán repülőgépen továbbítandó küldeményeket.

Az árdragitók gyors büntetése.

Nálunk, az árdragitók és uzorások El-dorádójában az volt a szokás, hogy ha sikerült is valamelyik árdragitót tetten érni és fölötte ítéletet is mondtak, azért az illető még két esztendeig nyugodtan folytathatta üzelmét, mivelhogy az ítélet csak akkor jogerős, ha három fokon megy keresztül és a harmadik is helybenhagyja. Aki tudja, mennyi ideig hever nálunk egy-egy akta, az rögtön tisztában van vele, hogy tulajdonképpen a két esztendővel még igen kicsiny terminust mondtunk. Most a rendőri biráskodás e módján némi kis változás történik, amelytől azonban mi nem várunk sokat.

Ugyanis, most törvényjavaslat készül arról, hogy a közszükségleti cikkekkal kapcsolatosan elkövetett kihágások ítéleteinek harmadfoku elbírálására ezentul ne a belügyminiszter, hanem a közlekedési miniszter legyen illetékes.

A reform az elsőfoku, vagyis a kerületi kapitányságok jogkörén lényeges változást nem eszközöl, érintetlenül hagyja ezenkívül a

másodfokon illetékes főkapitány hatáskörét is.

A harmadfoku bíraskodás jogát azért veszik ki a belügyminiszter hatásköréből, hogy ezáltal egyrészt könnyítsék az eljárás gyors lebonyolítását, másrészt célszerűségi szempontból közelebb hozzák a bíraskodás fórumát az eredeti rendelet származási helyéhez. A belügyminiszter a harmadfoku kihágási ítéletekben eddig a közlelmezési hivatalhoz fordult szakvéleményért, ezentul a szakvéleményt a harmadfokon bíraskodó illetékes közlelmezési hivatal a központi árvizsgáló bizottságtól kapja közvetlenül.

A nagy reform tehát csak annyi lesz, hogy eddig a belügyminiszteriumban porosodtak be az akták, ezentul meg majd a közlelmezési miniszteriumban.

HIREK

* **Személyi hir.** *Karácsonyi* János dr. c. püspök, *Vucskics* Gyula dr. prépost-kanonok és *Hoványi* Gyula dr. kir. kath. jogakadémiai tanár *Fetser* Antal megyéspüspök látogatására Győrbe érkeztek.

* **Bundala Mihály napyprépost hadikölcsönjegyzése.** Dr. Bundala Mihály napyprépost a Népszövetségi Hitelszövetkezethél a nyolcadik hadikölcsönből 50.000 koronát jegyzett.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezethél készpénzzel, vagy pedig csekély befizetésekkel lehet hadikölcsönt jegyezni.** Igen kedvező díjfizetés mellett lehet hadikölcsön-életbiztosítást is kötni. Hivatalos óra minden nap d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig.

* **Minisztertanács.** Budapestről jelentik: Holnap délelőtt 10 órakor Wekerle miniszterelnök elnöklésével minisztertanács lesz.

* **Az aratószázadok megvizsgálása.** Szlatinai *Lednitzer* Sándor altábornagy segédtisztjével Nagyváradra érkezett. Az altábornagy a Biharmegyében dolgozó munkás és aratószázadokat szemléli meg s megvizsgálja az aratási rendelet betartását és fogamatosítását. Az altábornagy megérkezése után felkereste a gazdasági munkabizottság előadóját, *Jantsovits* Jenő dr. főhadnagyot s a hivatal vezetőjét, *Perlinovszky* Aladár századost, akik az eddigi intézkedésekről tettek jelentést. Az altábornagy a célszerű intézkedéseket megelégedéssel vette tudomásul s ma kezdi meg körutját a vármegyében.

* **Csak a termelőknél maximálnak.** Állandóan és szorgalmasan ügyel a rendőség arra, hogy a zöldségpiacon és zöldséggel foglalkozó üzletekben a minden 15 napban olcsóbban maximált árakat betartsák. Igaz, hogy kevesebb így a behozatal a városba, de uzsora legalább nincs. Hanem hát érdemes volna más felé is figyelni. Ugyanily szigorral kellene a vasárosok, fakereskedők és egyéb kereskedőkkel és árdragítókkal is eljárni. Azoknak az árukat is tessék mindig olcsóbbra maximálni, nem szükséges, hogy minden sarki grajleros milliós palotákat és birtokokat vásároljon Nagyváradon. *Egy vásárló.*

Kühlmann békebeszéde éz angol alsóházban.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Mason pacifista képviselő az alsóházban megkérdezte a kormányt, mi a nézete Kühlmann német külügyi államtitkár legutóbbi nyilatkozatáról? A kormány nevében Lord Cecil válaszolt és kijelentette: nem tartaná helyén valónak, ha Kühlmann határozatlan és kevéssé meggyőző erejű nyilatkozatára az angol kormány bárminő lépést tenne.

— *A mi hadicéljaink — ugymond — ismereteseek, ellenségeink azonban vonakodnak hadicéljaikat tisztán és félreérthetetlenül közölni.*

Mason ezután engedélyt kért arra, hogy Kühlmann nyilatkozata felett vitát kezdjenek, az engedélyt azonban egyetlen képviselő sem adta meg.

* **A polgármester itthon.** *Rimler* Károly polgármester pár napi távollét után Budapestre hazaérkezett.

* **Dr. Buday Gyula jogakadémiai dékán.** A kultuszminiszter dr. *Buday* Gyulának a nagyvárad kir. kath. jogakadémia jövő évi dékánjává történt újbóli megválasztását jóvá hagyta és őt a dékáni tisztségben megerősítette.

* **Házasság.** *Pallos István* kat. mérnök leányát *Iluskát* ma, folyó hó 6-án délután 1/2 5 órakor vezeti oltárhoz *Sárkány* Károly honvéd-hadnagy a körös utcai ág. ev. templomban.

* **Mit csináljon a négy vasutas?** Az államvasutak aradi üzletvezetősége úgy segített a dohányinségen, hogy a nagyvárad vasuti állomáson levő trafik készletet lefoglalta az aradi üzletvezetőség hatáskörébe eső nagyvárad vasutasoknak. Legelőbb is ezeknek igényét kell kielégíteni, csak azután kap a közönség dohányárut. Természetes, hogy ez az eset sose következik be, mert a vasutasok mind elviszik a trafik készletet. Rendben is volna a dolog, ha nem lenne a vasutnál négy ember, aki nem az aradi, hanem a kolozsvári üzletvezetőség alá tartozik. — Ezek pedig nem kapnak dohányárut s ha kérnek, Kolozsvárra utasítják őket. Miután ez a vasuti kollégiáltság sérelme és abszurdum is egyuttal, a négy kiéheztetésre ítélt vasutas kismányai *Döme* Tivadar máv. főellenőr vezetésével az üzletvezetőséghez fordult, hogy ezt a jogtalan intézkedést reparálja s a dohányvételi kedvezményt rájuk is terjessze ki, mert ők csakugyan nem sétálhatnak át minden héten dohányért Kolozsvárra, ahol bizonyára nagyot néznének a trafikosok.

* **Bihari Sándor a Püspök-fürdőben.** Ma, szombaton a Püspök-fürdőben Bihari Sándor, a kiváló énekes bonvivant pompás műsoru művésztét rendez. Szigeti Jolán szubrett, Kertész Lajos szimfonikus, Krammer Ödön zeneszerző, Gara Ákos konferenszié működnek még közre az érdekes estén, amelyre Nagyvárad előkelő közönsége köréből is sokan rándulnak ki a kies fürdőhelyre. Az előadás kezdete 5 és fél órakor. Helyárak 5 és 3 korona.

Legujabb füzőket legolcsóbban **Kesztenbaum Juliskánál** lehet beszerezni. Rákóczi-ut, (Korona gyógyszertár mellett) Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

* **Értesítés.** Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészítek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles énekes és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianinó eladó.

Színház.

Heti műsor:

Szombat délután: *Köröstalány*.
Szombat este: *Névtelen asszony*. (Haverland Gusztáv fellépte.)
Vasárnap délután: *Hotel Imperial*.

Haverland Gusztáv a Névtelen asszonyban. A színház legközelebbi, e heti eseménye Haverland Gusztáv, a jeles fiatal színész a buda-temesvári színtársulat legújabb tagjának vendégfellépte lesz, amelyre őszinte rokonszenvvel készül a város társadalma. Haverland Gusztáv a Névtelen asszony védőügyvédjének szerepében lép először a nagyvárad közönség elé.

A Cigány. A nagyvárad színház hatalmas patrónusa: Szigligeti Ede egyik legkiválóbb színpadi alkotása: a Cigány tölti be vasárnap este a műsort. A klasszikus népszínmű előadása keretében E. Kovács Mariska a maga nagy művészetével egyik legszebb, legparádésabb szerepét játssza.

A távozó színtársulati tagok bucsuja. Mint arról már több ízben megemlékeztünk, a jövő hét a bucsuzások hete, amelyben a közönségnek módjában lesz azoktól a kedvenceitől bucsuzni, akik az idei szezon végével végleg távoznak a Szigligeti színház társulatától. A jövő hét műsora keretében Szabó Gyula az Ártatlan Zsuzsi ban, Kálmán Manci a Csárdáskirálynő ben, Kovács Margit a Traviatában, Vigh Manci a Márványmennyasszony-ban, Tompa Béla a Mágnes Miska címszerepében, Bihari Sándor a Sztambul rózsájában és Sz. Zsigmond Anna a Lili címszerepében tartja bucsufelléptét.

VIGADÓ mozgó- színház	MA A démonok. dráma 4 felv.
	Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgó- színház	MA Vengerkák.
	Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek.

IRODALOM

Médi-számot adott a Színházi Élet, — Incze Sándor népszerű hetilapja. Az édes Schubert melódiák újra feléledtek, erről számol be képen és írásban az e heti szám. A hét halottairól Sajó Gézáról és báró Kohner Jenőről képet és cikket hoz és Lukács Gyula irt Hogyan köszönnek címen érdekes cikket. Rendes sorozatok Intim Pista, Heti vers teszik változatossá az igazán érdekes számot, Egyes szám ára 1 kor. Előfizetés egy negyed évre 10.— Kiadóhivatal Budapest Erzsébet-körút 29.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Rágalmazás vagy becsületsértés.

Palánkay Károly tanácselnök katonai szolgálatából visszatérve tegnap tartotta első tárgyalását a törvényszék esküdtszéki termében.

Leskó Sándor máv. üzletvezető előtt egy hivatalos kihallgatás alkalmával Lőkös Béla vasuti lakatos azt állította, hogy Zétényi Sándor őt disznót lopni hívta. Zétényi rágalmazásért jelentette fel Lőköst, akit a járásbíró a becsület védelméről szóló törvény 10. § a alapján felmentett, mert a vádlott a kijelentést hivatalos vizsgálat keretében mondotta s ez szükséges volt a védelmére.

A bíróság tegnap ezt az ítéletet megsemmisítette, mert Lőkös nem ügyfél volt a hivatalos vizsgálatnál, csak tanu, nem volt tehát szükség a védelmére, de nem is rágalmazott, mert nem többek jelenlétében mondta a kifejezést, ezért becsületsértésért 50 koronára ítélte őt a törvényszék Stokker József dr. védelme után. A panaszost Szeghalmy Sándor dr. képviselte.

Szerkesztői üzenetek.

D. N. A Hangya fogyasztási szövetkezetbe jegyzett részvényeket tessék legközelebbi hétfőn a Népszövetségi Hitelszövetkezetben bejelenteni.

Nyaraló előfizető. A Nagyváradról Budapestre éjjel induló gyorsronat a nyugati pályaudvarra érkezik reggel fél 8 körül.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Eladó házak!

Fürdő-utcán 16. és 22. számú két sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:
dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-utca 15. sz.
Telefon-szám: 4-16.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

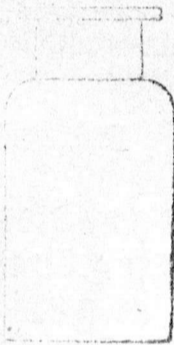
ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonőket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

HETI ÁRJEJYZÉK:

Porcellán mosár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet esiszóit üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttés készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vizeskancsó színes	10—
Kenyérsósár színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virág azék	5—
Majolika diszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávéskészlet színes aranyozással	50—
Feket-skészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg-élvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom diszítéssel	50—
Falitükör színes aranyozott kerettel	80—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	80—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávéscsésze	4—
Köpöcsésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt vizek, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

APOLLÓ

mozgó színház

Vasárnap, 1918. július 7-én

KOLDUS GRÓF.

RENDES HELYÁRAKKAL.

Hétfő, 1918. július 8-án és

Kedd, július 9-én

KÖVÁRY GYULA

a budapesti Apolló kabaré művészenek vendégjátéka.

Szinre kerülnek: Gábor Andor, Szép Ernő, Liptay Imre, Zilahy Lajos és Kóváry Gyula legújabb tréfái.

SZEREPLŐK:

Kovács Lili	a budapesti Fővárosi Orfeum primadonnája
T. Takács ILLY	a budapesti Apolló kabaré művésznője
Kóváry Gyula	a budapesti Apolló kabaré művésze
Magyar Lajos	a budapesti Apolló kabaré művésze
Erdélyi Patat Leó	a budapesti Apolló kabaré művésze

Mindkét napon teljesen új műsor!

Az előadások kezdete délután fél 7 és este 9 órakor!

HELYÁRAK: Páholyülés 6 kor., Zsöllye I—XV sorig 4 kor., XVI—XXIII sorig és Erkély 3 kor.

◆ APRÓ HIRDETÉSEK. ◆

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

A Royalban minden este Banda Marcsi fia hangversenyez.

Eladó
egy jókarban levő **pianinó**. Cim a kiadó-hivatalban.

Boroshordókat minden nagyságban átvesszek. Cim a kiadó-hivatalban.

Eladó ház.
Hevessy-telepen a Guttmann-féle teleppel szemben magányos ház eladó. Értekezni lehet Budapest VII., Erzsébet királyné-ut 120-B.

Kötött
és szövöttáru különlegesége! Gyönyörű kötött kabátok, blousok, selyem és flor harisnyák, keztyűk, svetterek, trikók, juponok, selyem alaruhák. Nagy választék, méltányos árak. Tisztviselőknek árengedmény. Cziller Imre nagyáruházában.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhaferékkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Poloskairtó
Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák iratására. Ára 2-40 K, nagy füveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Ór
Jakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3-5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Ruhafesték
valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogeriája, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Pemete
és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi
szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 4 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Kiadó
üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezni a „Fekete Sas és Zöldfa r.t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Tyukszemirtó
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatali szolgálai minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

GÉPMUNKÁS
felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaság

Hadi és hadikölcsön biztosító osztálya.

A m. kir. Honv. Miniszterium Hadsegélyző hivatalának ellenőrzése alatt az elcsettek özvegyei és árvái érdekében és javára.

Biharmegyei Központja:

Nagyvárad, Ezredévi Emlék-tér 2. szám I. em.

Hadikölcsön jegyzés biztosítással kapcsolatban.

A bankoknál eszközölt jegyzéssel egyenlő értékkel bir.

Intézetünk módot nyújt mindenkinek kis összeggel nagy összeget jegyezhetni és amellett saját magáról és családjáról is gondoskodhatni.

Aki pl. 1000 kor. hadikölcsön-biztosítást köt, 15 éven át évenként egészben csak 49-50 koronát tartozik fizetni. Ha a fél ezen időt megéli, úgy öt magát illeti meg az 1000 koronás hadikölcsön, ha bármikor előbb halna meg, akár itthon, akár a harctéren, úgy azt azonnal halála után családja kapja ki, minden utánfizetés nélkül.

10000 koronáig orvosi vizsgálat nélkül köthető hadikölcsön biztosítás. Bélyeg vagy pótilleték nem fizetendő.

Bármikor beszüntethető, a befizetett összeg, ez esetben sem vész el.

Hadikölcsön biztosítást köthet minden 15-60 éves egyén, nemre való tekintet nélkül.

Mindenemü felvilágosítással készséggel szolgál a

Magyar Országos Biztosító Intézet r.t. Biharmegyei Kirendeltsége

Nagyvárad
Ezredévi Emlék-tér 2. sz. I. em. Telefon 11-85.

Eladó

2 ágy ruganyos lószőrmatraccal
2 „ ruganyos betéttel
2 éjjeli szekrény
nagy ebédlő asztal
bicikli és konyhaasztalok

Csengery-utca 2-a szám.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és
bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassajavitó. Electrotechnikai
cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-
szálas Tungstam-égők, villanyvasa-
lók állandóan raktáron.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai

magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle

ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Deáthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
TALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék
üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

Több kisebb nagyobb bérház

ÉLADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban
ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!